Ina Lehto
22.10.2026

Talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Asia: U 59/2026 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) 2019/943 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottavista sähkölaskuista unionissa vähentämällä järjestelmäkustannuksia ja edistämällä sähköistämistä ja digitalisaatiota.

Energiateollisuuden näkemyksiä komission verkkotariffeja ja veroja koskevaan esitykseen

Energiateollisuus ry (ET) kiittää mahdollisuudesta lausua ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

YLEISTÄ KOMISSION ESITYKSESTÄ

Euroopan komissio antoi 17.7.2026 ehdotuksen sähkömarkkina-asetuksen muuttamisesta. Ehdotus koskee verkkotariffeja, sähköveroja ja verkkoon liittymisen priorisointia.

Euroopan sähköverkkoja on laajennettava ja uudistettava merkittävästi. Näin voidaan edistää sähköistymistä ja kilpailukykyä sekä vahvistaa Euroopan energiajärjestelmän häiriönsietokykyä ja turvallisuutta. EU:n on tärkeää tukea jäsenvaltioita, kansallisia sääntelyviranomaisia ja verkonhaltijoita tässä muutoksessa sekä tarvittavien investointien vauhdittamisessa.

Sähköverkkojen laajentaminen vie kuitenkin aikaa, eikä kapasiteettia aina voida lisätä samaa tahtia kuin uusia liittymistarpeita syntyy. Kun verkkokapasiteettia on niukasti, olemassa oleva kapasiteetti on hyödynnettävä mahdollisimman tehokkaasti. Lisäksi tarvitaan selkeät menettelyt kapasiteetin jakamiseksi väliaikaisissa niukkuustilanteissa.

Energiateollisuus kannattaa komission ehdotusta, jonka mukaan verkkomaksujen tulee vastata kustannuksia ja ohjata verkon käyttäjiä hyödyntämään verkkoja tehokkaasti. Kannatamme myös älykkäiden sähköverkkojen edistämistä ja mahdollisuutta ottaa niukkuustilanteissa käyttöön kapasiteetin jakamista koskevia menettelyjä.

Pitkällä aikavälillä tavoitteena on oltava verkkokapasiteetin rajoitteiden minimointi. Tämä edellyttää verkkojen kehittämistä ja oikea-aikaisia ja ennakoivia verkkoinvestointeja.

Komission tavoitteena on parantaa nykyisen verkkoinfrastruktuurin käyttöastetta. Verkon tehokkaampi käyttö voi hillitä kustannusten kasvua ja nopeuttaa uusien asiakkaiden liittämistä verkkoon. Samalla on kuitenkin turvattava verkkojen häiriönsietokyky. Sähköjärjestelmän toimintavarmuus edellyttää, että verkoissa on vapaata kapasiteettia esimerkiksi korvauskytkentöjä ja poikkeustilanteita varten. EU-sääntelyn on tuettava riittäviä investointeja verkkokapasiteetin lisäämiseksi ja häiriönsietokyvyn varmistamiseksi. Verkkoinvestointeja korvaavia ratkaisuja ja joustoratkaisuja tulee pääsääntöisesti

käyttää siirtymävaiheessa, kunnes tarvittavat verkon vahvistamisinvestoinnit on toteutettu. Näiden ratkaisujen edistäminen ei saa viivästyttää verkon vahvistamista.

Komission ehdotukseen liittyy myös epäselviä ja ongelmallisia kohtia. Ne on tunnistettu käsiteltävänä olevassa valtioneuvoston kirjelmässä hyvin.

YKSITYISKOHTAISIA HAVAINTOJA VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄÄN

Pidämme valtioneuvoston kirjelmän lukuun 10 kirjattuja valtioneuvoston kantoja hyvin valmisteltuina ja perusteltuina. Komission esityksessä tunnistamamme ongelmat ja epäselvyydet on pääsääntöisesti tunnistettu valtioneuvoston kirjelmässä erittäin hyvin.

Erityisesti pidämme tärkeänä, valtioneuvoston kantoja, joissa korostetaan, että:

- Jäsenvaltioilla ja kansallisilla sääntelyviranomaisilla säilyy riittävä mahdollisuus ottaa huomioon kansalliset olosuhteet verkkomaksurakenteiden asettamisessa.
- Verkkomaksujen rakenteen sääntelyn sekä verkkotoiminnan taloudellisen sääntelyn tulee olla selkeästi erillään toisistaan.
- Sähkömarkkinadirektiivin mukainen kansallisten sääntelyviranomaisten riippumattomuus tulee säilyttää ja verkkoyhtiöiden tulonmuodostuksen sääntelyn sekä hinnoittelun valvonnan tulisi säilyä kansallisessa toimivallassa.
- Kaikkia ehdotuksessa lueteltuja verkkomaksuelementtejä ei tule edellyttää sovellettavaksi kaikkiin verkkomaksuihin, vaan niiden tarkoituksenmukaisuutta tulee voida arvioida kansalliset olosuhteet huomioon ottaen.
- Joustavat liittymissopimukset voivat tukea verkon käytön tehostamista ja pysyvästi joustavien liittymissopimuksien käyttöä ei tulisi rajoittaa.
- Sähköverkkoihin tehtävien investointien turvaamisessa on huomioitava sähköistymisen, toimitusvarmuuden, verkkojen uudistamisen sekä huoltovarmuuden edellyttämät investoinnit.
- Verkkomaksujen asettamisessa tulee säilyttää kustannusvastaavuuden periaate sekä jäsenvaltioiden mahdollisuus ottaa huomioon kansalliset olosuhteet.
- Verkkokustannukset tulisi ensisijaisesti kattaa kustannusvastaavilla verkkomaksuilla.
- Älymittauksen käyttöönottoa, digitalisaatiota ja datan tehokasta hyödyntämistä on tärkeä edistää, mutta samalla tulee varmistaa, että mahdollistetaan sähköistymisen edellyttämät verkkoinvestoinnit.
- Jäsenvaltioilla tulee säilyä mahdollisuus säätää kansallisesti verkkokapasiteetin kohdentamisen ja liityntöjen priorisoinnin periaatteista.
- Energiaverotuksen tasoon, rakenteeseen ja verokantojen välisiin suhteisiin kysymykset kuuluvat ensisijaisesti energiaverodirektiivin sääntelykehykseen.

Esitämme joitain lisäisiä huomioita ja muutosehdotuksia suhteessa valtioneuvoston kantaan

- Jo aiemmin muodostettuna Suomen kantana on, että valtioneuvosto pitää sähköverkkojen kehittämistä, sähköistymisen edistämistä, puhtaan energian investointeja, digitalisaatiota ja sähköjärjestelmän joustavuutta tärkeinä tavoitteina. Olemme tästä täysin samaa mieltä. Pidämme kuitenkin lisäksi tärkeänä, että Suomi korostaisi myös **sähköverkkojen kehittämisen kriittistä roolia huoltovarmuuden ja resilienssin varmistamisessa**. Tätä näkökulmaa ei nähdäksemme ole eurooppalaisessa keskustelussa riittävällä painoarvolla ymmärretty eikä sitä kovin moni maa pidä esillä.
- Valtioneuvoston kirjelmässä on hyvin korostettu, että yrityksiin ja viranomaisiin kohdistuvien raportointi- ja tiedonantovelvoitteiden tulee olla tarkoituksenmukaisia, oikeasuhtaisia ja hallinnolliselta rasitteeltaan mahdollisimman rajattuja. **Lisäksi olisi tärkeä korostaa, että raportoinnin ja tiedonvaihdon toteutuksessa tulee mahdollisimman pitkälle voida**

hyödyntää olemassa olevia kansallisia raportointi- ja tiedonvaihtomalleja ja aikatauluja. Suomessa on käytössä toimivia tiedonvaihtomalleja, joita tulisi kustannustehokkuuden vuoksi voida hyödyntää jatkossakin. On tärkeää, että kansalliselle harkinnalle jätetään riittävästi liikkumavaraa myös sen arvioimiseksi, mitä tietoja on tarpeellista välittää, kerätä ja raportoida.

- **Vastustamme komission esitystä koskien valtuutusta antaa delegoituja säädöksiä verkkomaksujen rakenteista EU tasolla** (61 artiklan 5 a kohta). Näkemyksemme on tältä osin vielä valtioneuvoston kantaa jyrkempi. Katsomme ettei mainittua valtuutusta tulisi antaa, vaan verkkomaksurakenteista tulee päättää kansallisesti.

Lopuksi kiitämme vielä mahdollisuudesta lausua asiasta.

Ystävällisin terveisin,
Ina Lehto
Johtava asiantuntija, Energiajärjestelmä
ENERGIATEOLLISUUS RY